

”Sandheden som metafor” - anmeldelse af Slagmark nr. 47 på Litteraturnu.dk af Martin Soelmark:

SLAGMARK #47 indeholder både historiske rids, interviews og originale tekster. Det har den fordel, at man kommer fint rundt om Blumenberg. Selvom det filosofiske tidsskrift generelt er rettet mod et belæst publikum, så er nogle af bidragene alligevel introducerende og rammer derfor bredere. Omvendt betyder spredehaglne, at man ind i mellem enten kommer til at kede sig en smule eller ikke fatter noget af, hvad der forgår.

Før læsningen af dette nummer af SLAGMARK kendte jeg intet til Blumenberg. Men jeg er blevet positivt overrasket. Selvom han lægger sig i forlængelse af en hermeneutisk protest mod det platoniske sandhedsideal, så er der meget original tankekraft at hente.

I Blumenbergs hænder opbygges en nuanceret diskussion af, hvordan tanken udformer sig. Først og fremmest via hans idé om metaforen, der anskues som en udviklingshistorie i den menneskelige tanke. Metaforen udtrykker menneskets måde at begrebsliggøre verden på – som de altafgørende omveje, der skaber sandhed.

Den fænomenologiske indsigt spiller en væsentlig rolle. Sandhed er ikke en absolut størrelse, men produceres af den menneskeligt motiverede bevægelse gennem sproget og udtrykket. At vi vil noget med vores liv. At vi har kroppe, hænder og sanser. At hvert enkelt liv er en historie i en endnu større verdenshistorie. Alt sammen afgørende forudsætninger for sandhed.

Jeg er grundlæggende enig med Blumenbergs opprioritering af retorikken, udtrykket og det forhandlingsmæssige aspekt af virkeligheden (konsensus). Men jeg synes, der er et grundlæggende problem i hans optik. Retorikken ophæves til alt. Og derved bliver den i lige så høj grad intet. Lige præcis dér synes jeg, at negativiteten står for alene.

- At forstå sig selv ud fra retorikkens perspektiv vil sige at være bevidst om handlingstvungen såvel som manglen på normer i en endelig situation. Alt, som her ikke er tvang, bliver til retorik, og retorik indebærer at give afkald på tvang.

Hvordan undslipper citatet sin egen dom? Der er både tvang og retorik til stede. Et paradoks som jeg synes, Blumenberg kommer for let henover. Men det er snarere en kritik af Blumenberg selv, og ikke i så høj grad SLAGMARKs udmærkede evne til at formidle en interessant filosofisk figur. Hvis man er interesseret i en historisk vinkel på den menneskelige tanke og dens udformninger, så er SLAGMARK #47 et godt bud. Man skal blot være opmærksom på, at nogle af indlæggene er temmelig svære for den læser, som ikke har beskæftiget sig med fænomenologi eller hermeneutik.